

ninger blev fremsat af Arbejderkommissionens Mæltal, gik navnlig ud paa, at der skulde bevilges en Sum aarlig, der skulde anvendes som Laan til Husmænd med Ford i det Diemed derved at forskaffe disse den fornødne Driftskapital til Indførelse af en forbedret Drift af Husmandslobder, og det udtaltes da, at det burde gjælde Huslobder, der ikke vare styklsatte for over $\frac{1}{2}$ Rde. Hartkorn omtrent. Fra en anden Side af Kommissionen fremkom der derimod Tilslutning til Lanen om egentlige Laanefasjer, der skulde støttes af Staten, og som i det væsentlige skulde være bestemte for lignende Grundeidomme. Det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds paabe- raabte sig denne Indstilling, da han ifjor her i Salen indbragte et Lovforslag om Udlaan af Statskassen til Husmænd. (A. h. Nielsen: Da var det ærede Medlem imod det.) Jeg tillod mig ved den Leilighed at paavise, at der var en væsentlig Uoverensstemmelse imellem, hvad Arbejderkommissionen havde foreslaet, og hvad det ærede Medlem havde foreslaet, og den ærede Minister var bestemt imod at fremme det Forslag, som da fremkom fra det ærede Medlem. De Udtalelser, som da fremkom fra den ærede Ministers Side, kan jeg ganske slutte mig til. Der fremkom derefter et Forslag fra det om det nævnte Lovforslag nedsatte Udvalg, et Forslag, der gik ud paa at oprette to Kreditforeninger for mindre Grundeiere. Det er jo dette Forslag, der væsentlig har dannet Grundlaget for det, som den ærede Minister har fremsat i Lovdsthinget; men paa et Par Punkter er det dog undergaaet ikke saa ganske uvæsentlige Forandringer. Det af Udvalget fremlagte Lovforslag gjaldt mindre Grundeidomme under 1 Rde. Hartkorn. Ministerens Forslag derimod gjaldt mindre Grundeidomme, hvis Lagationsværdi ikke overstiger 2,500 Kr. Her er der en meget væsentlig Forskjel, som jeg senere skal komme til nærmere at paavise. Paa den anden Side gik Udvalgets Forslag til $\frac{3}{4}$ af Lagationsværdien som det Belsøb, hvortil der skulde kunne gives Laan. Ministeren fastholder Halvdelen af Lagationsværdien i sit Forslag. Dernæst foreslog Udvalget et Statslån af 5,000 Kr. engang for alle og 15,000 Kr. aarlig. Det foreliggende Forslag derimod giver et Statslån af indtil 10,000 Kr. engang for alle og en Stats-Rente-garanti for de af Foreningerne udstedte Obligationer. Den Rente-garanti, som saaledes foreslaas for disse Kreditforeningsobligationer, er noget ganske Nyt. Jeg maa bestemt hævde dette overfor det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds, som i Genhold til, hvad der er fremkommet i Lovdsthinget, gjorde gjældende, at det ikke skulde være noget Nyt, men Noget, der var kjendt fra tidligere Tid. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at bemærke, at den ærede Lovdsthingsmand, der fremdrog tidligere Exempler paa en saadan Statsgaranti, nævnedes to Exempler. Det ene var den Sjælp,

som efter Kjøbenhavns store Ildbrand 1795 blev givet for at fremme Stadens Genopførelse. Jeg tror, at dette Tilfælde var af en saa extraordinær Bestaffenhed, at man neppe derfra kan drage nogen gyldig Slutning; thi at der under aldeles ordinære Forhold gribes til aldeles ordinære Foranstaltninger, kan neppe være et gyldigt Præcedens for, hvad man under normale Forhold bør gjøre. Naar det yderligere blev nævnt, at der blev givet Statsgaranti for de af den saa Nar efter oprettede Kreditkasse udstedte Obligationer, da var det jo Noget, der paa det Næste sluttede sig til den Foranstaltning, som var truffen i 1795. Det var begrundet i Nødvendigheden af snarest muligt at søge Byen gjenreist efter den frygtelige Brand. Dertil kommer, at der paa et andet Punkt er en væsentlig Forskjel, idet den af Staten dengang givne Garanti var bestemt begrænset. Det andet Tilfælde, som den ærede Lovdsthingsmand omtalte, var Oprettelsen af en Laanekasse i 1786; men ogsaa her er der en saa paafaldende Forskjel, at jeg neppe tror, at man kan drage nogen Parallel mellem denne Foranstaltning og det nu foreslaaede. Den daværende Laanekasse havde nemlig til Diemed, at Staten skulde laane Penge ud til de Paagjældende; men det er jo netop det, hvortil den ærede Minister ifjor ikke vilde gaa med. Denne Parallel gaar altsaa langt videre; skulle vi følge den, maa vi komme til det Forslag, som det ærede Medlem indbragte her ifjor om direkte Udlaan af Statskassen; men dernæst maa det erindres, at denne Laanekasse, som det ogsaa utvivstelig blev fremhævet af den ærede Lovdsthingsmand, oprettedes til Forbedringer af frembringende Bestaffenhed, og dernæst hang denne Foranstaltning sammen med de abnorme Kreditforhold paa den Tid her i Landet. Den eneste Kreditanstalt i Landet, den eneste Bank var i Regjeringens Hænder, og det var da ikke saa underligt, at man som Supplement dertil oprettede et andet Regjeringsinstitut, som skulde supplere dens Virksomhed ved Laan i Retninger, hvor Banken ikke kunde det. Jeg tror i det Hele, at man neppe bør drage Slutninger fra de økonomiske Forhold og de Kreditforhold, som bestode for hundrede Aar siden her i Landet, til de nuværende, og at hvad det dengang kunde være nødvendigt at give, skulde det nu ogsaa være nødvendigt at komme til; thi netop paa Kreditforholdenes Omraade har der fundet en saa stor Udvikling Sted, at slige Paralleler ikke kunne drages. Det blev ogsaa fremhævet af, - saavidt jeg mindes, den ærede 12te kongevalgte Lovdsthingsmand (Kosensørn), at det var et ganske nyt Princip, og dertil skal jeg bemærke i Forbigaaende, at denne Løser var meget velvillig stemt mod Forslaget. Gaa vi bort fra Forholdene for omtrent 100 Aar siden og holde os til den nyere Tid, navnlig den sidste Halvdel af dette Aarhundrede, tror jeg ikke, at